

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

۴. بخش محیط زیست

مقدمه

اهمیت و جایگاه بخش محیط زیست از چند جنبه اساسی می‌تواند بررسی شود. آلودگی شدید هوای کلانشهرها، خیمه سهمگین ریزگردهای کشورهای عربی بر آسمان کشور، انباشت آلودگی‌های نفتی و سموم کشاورزی در سواحل دریا و رودخانه‌ها، تداوم تخریب و ویرانی تالاب‌های ایران، وضعیت بغرنج حیات وحش، تخریب جنگل‌های حفاظت شده به همراه هزاران مشکل زیست‌محیطی دیگر، مسائل حوزه محیط زیست را افزایش داده و مدیریت این بخش تاکنون نتوانسته این مسائل را حل کند.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۴۸

شماره چاپ:

۷۶۰

بررسی اعتبارات بخش محیط زیست

- مروری بر اعتبارات و کلیات لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در بخش محیط زیست

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ میزان کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش محیط زیست ۲,۸۳۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده که تنها ۰/۰۹۹ درصد از کل بودجه امور ده‌گانه را به‌خود اختصاص داده است. در واقع اعتبارات امور محیط زیست از ۲,۳۶۲ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ به ۲,۸۳۰ میلیارد ریال در لایحه سال ۱۳۹۷ رسیده است. میزان اعتبارات امور محیط زیست دارای رشد ۱۹ درصدی بوده است. میزان بودجه متفرقه و اختصاصی در امور محیط زیست به ترتیب ۳۵۰ و ۴۵ میلیارد ریال می‌باشد که در مجموع ۱۳ درصد کل بودجه امور محیط زیست را تشکیل می‌دهد.

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۹/۲۱

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات زیربنایی

مشخصات گزارش

امور محیط زیست در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷، میزان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (۱,۹۳۴ میلیارد ریال)، ۶۸ درصد از کل اعتبارات را به‌خود اختصاص می‌دهد. ۳۲ درصد از اعتبارات متعلق به اعتبارات هزینه‌ای (۸۹۶ میلیارد ریال) است. شایان ذکر است که در سال گذشته در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ میزان سهم اعتبارات هزینه‌ای بخش محیط زیست ۲۶ درصد از کل اعتبارات را شامل شده بود و این سهم در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ به ۳۲ درصد رسیده است. یکی از نکات مثبت این لایحه سهم ۶۵ درصدی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور محیط زیست است و این اعتبارات ملی ۲۵ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است (از ۸۰۷ میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ به ۱,۰۱۵ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ رسیده است)، در بحث اعتبارات استانی، به دلیل عدم تخصیص بودجه مصوب شده به بخش محیط زیست و گنجاندن آن در بخش‌های غیرمرتبط، به نظر می‌رسد در صورت تخصیص آنها به ردیف‌های ملی مثبت باشد.

شماره مسلسل:

۲۵۰۱۵۶۳۰-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۱۰/۹

میزان اعتبارات سازمان حفاظت محیط زیست از ۲,۲۶۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ با افزایش ۲۱ درصدی به ۲,۷۳۵ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ رسیده است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ میزان اعتبارات هزینه‌ای این سازمان ۴۵ درصد و میزان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این سازمان ۱۱ درصد افزایش داشته است. میزان کل اعتبارات سازمان حفاظت محیط زیست حدوداً ۹۶ درصد کل اعتبارات امور محیط زیست را به خود اختصاص داده است.

جمع‌بندی

با توجه به ارزیابی این لایحه که با سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری و مصوبات برنامه ششم توسعه صورت گرفته است می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که یکی از عمده ضعف‌های مباحث کلان زیست‌محیطی عدم اولویت‌بندی صحیح برنامه‌ها و بودجه‌ها در این زمینه است. اگر عملکرد و تحقق اهداف سال‌های گذشته به علت عدم تخصیص منابع، پایین بوده است در این صورت افزودن مقداری بر بودجه سال گذشته مشکلی را حل نخواهد کرد.

پیامدهای اصلی عدم تعیین و تخصیص اعتبارات لازم در این بخش شامل موارد زیر است: تشدید تخریب‌های زیست‌محیطی، تأخیر در پرداخت و تسویه حساب قراردادهای طرح‌ها، متقبل شدن هزینه تعدیل قراردادهای، هزینه‌های زبان‌آور در بخش پروژه‌های عمرانی که به متوقف شدن امکانات حفاظتی، متوقف ماندن فعالیت طرح‌ها و عدم دسترسی به اهداف طرح‌ها منجر می‌شود. با توجه به مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص الحاق کشور جمهوری اسلامی ایران به موافقتنامه پاریس و لزوم اجرای برنامه‌های مطالعاتی و عملیاتی برای اجرای تعهدات کشور در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، تعیین متغیر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به‌عنوان یکی از اولویت‌های اجرایی برنامه ششم، مصوبه هیئت وزیران در خصوص سند اقتصاد کم‌کربن به‌عنوان پیوست برنامه ششم توسعه در تعریف فعالیت‌ها و طرح‌های ذیل برنامه‌ها موضوع «مدیریت و کنترل تغییرات اقلیم» لحاظ نشده است و به این امر به‌عنوان تعهد بین‌المللی باید توجه کرد.

از سوی دیگر چنانچه فقط به وظایف بخش محیط زیست و منابع طبیعی مندرج در بندهای ذیل ماده (۳۸) قانون برنامه ششم توجه شود مطابق سند راهبردی فرابخش محیط زیست در این قانون محورهای اصلی عبارتند از: کاهش انتشار آلاینده‌های زیست‌محیطی، جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست و منابع طبیعی و احیای آنها، حفاظت و احیای تنوع زیستی کشور و حکمرانی مطلوب محیط زیستی و بر این اساس وظایفی در هریک از مفاد قانونی برنامه لحاظ شده است که بررسی تطبیقی آن با قانون برنامه پنجم مؤید رشد ۵۰ درصدی وظایف و مسئولیت‌های بخشی و فرابخشی محیط زیست است.

اگر قانون بودجه سنواتی را مهمترین ابزار تحقق برنامه قلمداد کنیم تحلیل قانون بودجه سال ۱۳۹۶ به‌عنوان سال پایه برنامه مؤید آن است که حدود نیمی از وظایف و مسئولیت‌های سازمان متولی در حوزه‌های مختلف فاقد طرح مرتبط است که اگر معیار را حوزه‌های عملیاتی قلمداد کنیم حوزه‌های جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست و منابع طبیعی و احیای آنها و حکمرانی مطلوب محیط زیستی بالاترین سهم و وزن را در این محاسبه دارا می‌باشند.

